

ELŐFIZETÉS:

Egész évre 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KOZLÖNY.

HIRDETESI DÍJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzetű hirdete-
ténél olcsóbb. Nyitlter
sora 25 kr. Bélyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Dittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

Megjelenik minden kedden.

Egyes szám ára 15 kr.

Közmorál.

Egy jó kötet könyv telnek
azon mondatok egybeállít-
ásából, melyek a társada-
lom boldogulását az er-
kölcsek tisztaságától vall-
ják függőnek.

Minden ország támasza, talpöve
A tiszta erkölcs, mely ha megvész:
Róma ledől s rabigába görnyed.

Igy Berzsenyi; így előtte
és utána számtalanok.

És szomorú az, nagyon
szomorú, hogy nálunk épen a törvényhozók vi-
szik ad absurdum a törvények iránti tiszteletet,
a mi utóvégre az első társadalom fentartó er-
kölcse.

Mert az példátlan a világtörténetben, hogy
egy országháza hoz, majd szentesített törvényt
s aztán minden lehető alkalommal megtapodja
egy része annak az érvényét.

Átlag hetenkint vívnak egy párbajt a tör-
vényhozás tagjai.

Pedig Magyarországon a párbaj az 1878. évi
V. t. c. 293. §-a szerint csak olyan hivatalból ül-
dőzendő büntényt képez, mint akár a sikkasztás,
rágalmazás, zsarolás. És ugyanazok a kép-
viselők, akik előtt ez a törvény, mint megszen-
tesített, kihirdetett: ugyanazok akkor, mikor
egy társuk ezen büntényt elköveti, nyakatekert
magyarázatokkal iparkodnak tőle tettének kö-
vetkezményeit elhárítani.

Ha absurdum a párbaj, érvénykedjék a
párbaj elleni törvény; ha absurdum ez, ne til-
tassék el amaz.

Lehetetlen felháborodás nélkül olvasni az
országgyűlési tudósításokat akkor, midőn szá-
mosan a törvényhozó testület kebeléből dekretál-
ják azt: hogy Magyarországon van törvény,
melyet megszegni a becsület parancsol.

Hát van-e törvénnyel ellenkező becsület,
vagy becsülettel ellenkező törvény? Micsoda ál-
lam az, amely a becsület fogalmával ellenkező
törvényt szentesíthet? Micsoda becsület az, amely
csak törvénysértés árán érvényesítheti magát?
Micsoda logika az, amely törvényt és becsület-
tet, mint egymást esetleg kizáró fogalmakat áll-
lit szembe? Micsoda kor és nemzet az, mely
felvilágosult civilizációjával kérkedve, nem rös-
tel a jövő kor előtt magának ily absurdumból
botránymemléket alkotni?

Ha nem lehetünk meg párbaj nélkül: dob-
juk sutba a párbajtörvényt. Ha nem lehetünk
el e törvény nélkül: üldözzük a párbajt ép úgy,
mint a szándékos emberölést.

Ha a többségnek — mint a törvény mu-
tatja — nem kell a párbaj: kergessük azokat,
akiknek kell, az ő fölfogásukkal boldogulandó
házába.

Tegyünk akármit, intézkedjünk így vagy
amúgy; csak azt ne tegyük, hogy ma hozunk
törvényt a párbaj ellen s holnap ugyanazok,
akik azt a törvényt hoztuk, sorompóba lépünk
a párbaj mellett, a törvény ellen.

Gondolják meg azok, akik ily ellentmondá-
sok mellé állnak tekintélyükkel, hogyha ők,
mint az önalkotta törvényeknek első sorban hi-
vatolt érei, maguk se becsülik a maguk kodifi-
kációját: könnyen lehet idő és alkalom, hogy a
tömeg majd ép úgy gusztyust kap törvény és
törvény között válogatni, mint ők válogatnak.
És hol lesz, és mi lesz ennek a vége? . . .

Városi közgyűlés.

Dec. 6—7-én.

1. A városi igazoló választmány által 1883. évre
összeállított legtöbb adót fizetők névjegyzéke. Hely-
benhagyatik. Különös jele a közügyek iránti buz-
galomnak (?), hogy egy időközben csödbe jutott
virilista meghagyatott — mert senki se szólt föl
ellene . . . .

2. A városi házipénztár 1881. évi számadása.
Elfogadtatik s a fölmentvény megadtatik.

3. Az 1883. évi városi költségvetés. A lapunk-

ban közöltek után csak azt említjük, hogy a deficit
52670 frt, vagyis 26 % lesz a közadó.

4. A városi közeleti alap 1883. évi költségvetése.
Bevétel 40000 frt; ugyanannyi kiadásba lesz véve.

5. A lövöldözésnek a város belterületén való
korlátozásáról szóló szabályrendelet tervezete. Elfogad-
tatik.

6. Tanácsi javaslat, a városi téglalegetési jognak a
jövőre nézve mimódoni hasznosítása tárgyában. Mintán
a városnak ilyenmü hasznosítható földje nincs, a saját
telken üzött téglagyártás pedig szabad ipar! ez után
külön jövedelem nem szedhető.

7. Gazdasági választmányának jelentése a köve-
zetvám és helypénzszedési jog bérbeadása iránt. Új
árverés lesz kitűzendő.

8. Gazdasági választmányának jelentése az ital-
mérési jog bérbeadása iránt. A megejtett árvevényen mint
legtöbb 25225 frt ígértetett 3 évre. Azonban a tanács
csak föltételeken adta ki e jogot, oly kikötéssel, hogy
ha e bérlő a 42000 frttal praeliminált állami fogyasztást
is kiveendi; ha nem, akkor a város 38000 frtot ajánl a
regaleért s ha ezért megkapja, amazzal együtt házilag
kezelendi. Így intézkedett a közgyűlés is.

9. Gazdasági választmányának jelentése az ugy-
nevezett epres és löherés kertek bérbeadása tárgyában.
Kiadatásuk helyben hagyatik.

10. Guber Vince vár. alkapitány folyamodványa
200 frtnyi jutalom díj megadása iránt. Megadtatik

11. Bikár Vazul vár. alpenztárnok kérvénye 100
frtnyi jutalom díj megadása iránt. Megadtatik.

12. Tanácsi javaslat Sztojsits Gyula irodai gy-
akornok részére 50 frtnyi jutalom díjnak való megsza-
vazása tárgyában. Megszavaztatott

13. Több tisztviselő kérvénye előleg megadása
iránt. Megadtatt.

14. Tanácsi javaslat Falcione Gyula féle ösztöndíj
alapítványánál üresedésben lévő két ösztöndíj betöltése
iránt Tiffenbach Ferenc 1 éves jogász egyhangulag,
Schikk Emil 1 éves technikus 37 szóval 15 ellen me-
gerősítésre ajánlatik.

15. Tanácsi előterjesztés a Joó és Fürst kézi
zálogintézet itteni fiókja részére magasabb kamatláb
megállapítása tárgyában. A volt 18—24 % os kamatláb
meghagyatik.

16. Gazdasági választmányának indítványa Hame-
der és társainak az apathini ut baloldalán, a sáncan
túl fekvő utnak eladás iránti kérvénye tárgyában. Az
eladás helybenhagyatik, ha a vevők 600 frttal
fizetik meg láncát.

A káplán sorsa a kalocsai érsek-
megyében.

E címen e becses lapokban két cikk jelent meg,
a melyek a káplánok sorsát oly gyűlöletes színben
tüntetik fel, a mint ez a valóságnak egyáltalán nem
felel meg. Oly dolgok vannak, különösen a második
cikkben, felhozva, a melyek, ha valóságban alapul-
nak és sürűbben fordulnának is elé, nyilvánosságra
nem volnának hozandók. Szorosan az egyházi férfiak
egymás közti viszonyáról, ha már nyilvánosan szólni
akarunk, ezt csak is kizárólag egyházi lapokban volna
szabad tennünk. A tisztelendő káplán urak szive fájd-
almait tehát legfőkébb a „Religióban”, az „Uj Magyar
Sionban”, a „Havi Közöny”-ben vagy „Egri egyház-
megyei közöny”-ben illetet volna kiárasztania és nem a
„Bácska”-ban, mely ugyan nem ellenséges irányu
egyházunkkal szemben s nem is kíméletlen a papság
iránt, de általánosabb feladatu és vegyesebb közönség-
nek van szánya, hogy sem benne ily különös viszony-
kat és állítólagos ferdeségeket szellőztetni tisztességes
szándékkal lehetne.

A tisztelendő káplán ur olyformán viseli magát
e nemű cikkezéseivel mint Jókai „Hazajáró lélek”
című elbeszélésében az elkényeztetett Judit asszony,
a kinek eljárása után elmondták az egész városnak,
hogy (férjét) Herceg Andrást nem lehet kiállni, mert
. . . . s elszámolt az elbeszélés 12 pontot és — foly-
tatja — „száz meg száz ilyen pletykafélé, a miket
csak a felesége hresztelhetett el az emberről, úgy
hogy Herceg András azon vette észre, hogy az egész
városban ő róla beszélnek, minden apróságot tud, hall
minden ember, a mi négy fal közt történik, még azt
is, hogy ő milyen formán horkol, mikor alszik.” (Lásd
Jókai népvilág 2. kiadása 127. lapját.)

Mert lám a plébános és káplán közt több tekin-
tetben oly benső a viszony, mint a férj és feleség közt
s ha ők maguk nem tudják ezt elviselhetővé tenni,
akkor a „Bácska” igen tisztelt olvasói csak oly ke-
véssé fognak segíteni rajtok, a mint nem segített
Tubáné asszony és az egész város, sőt a pap, a tör-
vényszék sem, Herceg András uram és Judikája
baján.

Mikor a tisztelendő káplán ur úgy lerakja plé-
bánosi állapotú paptársait nyilvánosan, bizonyos mér-
tékben önmagát is beszennyezi; mert a káplán urak
is csak papok, s plébánosok lesznek, akármily ártat-
lanoknak szeretné is őket föltüntetni. Egy csunya
közmondás van bizonyos madárról, ez jut ily esetben
az ember eszébe.

De nem jó dolgot cselekedett a t. káplán ur e

cikke írásával azért sem, mert ha nem hazudott, akkor
okvetlenül nagyított, és a kivételeket tünteti föl ál-
talanos állapot gyanánt; s míg a káplánok igényeit
nagyon érzékenyen emlegeti, addig kötelezettségeket
nagyon szűkre szabja. A mit a cooperátor szóból el-
mélkedő philológiával kihoz, az valóban nagyon ké-
nyelmessé tenné a tisztelendő ifju papok állapotát. A
szerént a plébánosok futkározhatnak a városban,
vagy faluban, s a tisztelendő káplán urak üldögnél-
nek szépen otthon s pipálhatnak, (mert gondolom
aránylag van annyi pipás káplán ur is mint plébános)
s ha jönnének oly hívek, kiknek épen csak a plébános-
sal végezhető dolguk van, ezeknek mondogathatnák
szépen pöfékelve, hogy: „Nincs itthon a plébános ur,
oda van temetni, jöjjen delután! Vagy misét akar fi-
zetni? no azt föl veszem én is!”

A tisztelendő káplán ur épen úgy beszél a papok
teendőiről mint akármely közönséges paraszt ember, a
ki abban a véleményben van, hogy a papnak nincs
egyéb dolga, mint az, a mit az utóán, meg a tem-
plomban végez; tehát mivel legtöbbször a káplán lát-
ható a temetéseknél, a betegéknél, a kereszteleknél,
azért a plébános csak pipál, meg a pénzt szedi. E
rustica malitia nem válik a tisztelendő urnak nagy
dícséretére. Különben is az egész cikket egy kis anyagi
haszonvágy sugalta; mert a t. ur nagyon fohászódva
emlegeti a plébánosok alkupótlását s a káplán egész
jövendelmét 100—150 frt potlom pénzre teszi s azt veti
hozá, hogy a szolgálatért pár krajcárral elégitik ki.

Ez pedig nem való. Egyházmegyénkben a káp-
lánnak teljes ellátáson kívül 300 forint jövedelem biz-
tosítva van. A legutóbbi conferentián is nem arról volt
panasz, hogy a 300 frtot pénzben meg nem kápják a
káplán urak, hanem inkább arról, hogy némely plébá-
nos (tudtommal csak kettőt emlegettek) maga szedi az
accidentiákat s a káplánokkal fundált miséket is vé-
gezgetve, készpénzül fizeti ki a 300 frtot, világos jelűl
annak, hogy azok a semmibe vett accidentiák a 100—150
frtot többre rugtatják 300 frttal.

Nem jó lélekkel mondja a t. káplán ur azt, hogy
ellátás fejében „a mit kap, azzal kell megelégednie”.
Mert ez ugyan betű szerint igaz, de ha hozzá gondol-
juk, hogy azt kapja, a mit a plébános; akkor pana-
szának nincs igazságos értelme. Vagy van-e megyénk-
ben plébánia, a hol a káplán nem egy asztalnál étke-
zik a plébánossal? Már most hogy milyen a plébános
asztala? Ez nem tartozik a nyilvánosságra; de mond-
hatjuk, hogy közönségesen jónak tartják, s ha némely,
otthon, szülőiknél jobbhoz szokott, káplán urak nin-
csenek vele megelégedve, ezzel oly igényeket támasz-
tanak, melyeknek kielégítését senkinek sem lehet kö-
telességévé tenni. Annnyit általában el lehet mondani,
hogy a mi jó a plébánosnak ily dologban, azzal elé-
gedjék meg a káplán ur is!

Hogy reggelit a káplán ne kapna, az merő igaz-
talan állítás. Mindenütt kap a káplán kávé, (hogy még
erről is kell újságban beszélni!) a mi a középsztyáli
közönséges reggelije s télen a jó gyomru káplán kap,
ha akar szalonnát, svarklit s ilyest a kávé „megpat-
kolására.” Iszik, ha akar „papra morgót” is, kivált ha
a plébános is él vele. Igaz, hogy az ily vastag reg-
gelinek megvan olykor az a hátránya, hogy délig jól
megnyomja a tisztelendő ur gyomrát, minek követke-
zésben az ebédnél egyik-másik ételt fitymál, kritizál;
no de ez a plébános ebédjének fűszere s nem képezi
panasz tárgyát. Egyetlenegy plébániai tudok megyénk-
ben, a hol a káplán reggelit s szolgálatot nem kap;
de ennek fejében kap nem néhány krajcárt, hanem oly
összeget, a melyen kielégítheti ebbsli szükségletét.
Csak igazat kell mondani, tisztelendő uram!

Bűnös sértésnek kell nyilvánítanom a t. káplán
ur azon állítását, hogy a kocsis a káplánnál többre
tartatik s hogy a cesléd sorsa a káplánéhoz képest
irigylendő. Ezt csak oly káplán mondhatja, a ki ön-
magával meghasonlott és pályáját eltévesztette; a ki
maga mondja magáról, hogy égvnél tovább egy
helyen meg nem tud maradni, mert bár mindene van
s mindent elér, a mit óhaj; sokáig egy helyen maradni
nem szeret. (Ezek egy káplán szavai.) Az ilyen embe-
rek aztán természetesen sokalják a munkát, szédülnek
mikor gyóntatni kell, betegek, ha temetni kell, de nem
beteg, mikor gavalléroskodni, sat. kell. Nem akarom
itt a káplán urak gyengéit elszámolva tapogatni;
noha — úgy hiszem — a szives olvasó elhiszi, hogy
a káplán urak sem épen angyalok, mert különben
hogyan válnának oly haszontalan emberekké, (mint a
tiszt. ur írja) mihelyt plébánosokká lesznek? Lám
ugyanis a plébánosok nem úgy készen potyognak a
főpásztor palliuma alól, hanem ezekből az ártatlan
káplán urakból lesznek, s már keresztül szenvedték
mindazt a szörnyű bajt, melyeket a tisztelendő cikkez-
ő ur oly szívreható, sőt épét keverőn rajzol, s csak az
Isten őrizte őket, hogy bele nem haltak, s hogy mód-
juk jutott azon elfajulásra, melytől a tiszt. cikkirő
ur sem fog megmenekülni, ha idő előtt meg nem hal, vagy
le nem rugja a reverendát. Tapasztalati igazság az a
papi életben, hogy a milyen valaki káplán korában
plébánosa iránt, olyan lesz plébános korában káplánja
iránt.

Hogy a szeretet, melyre állítólag a plébános és
káplán közti viszony bizva van, nincs meg a tisztelendő

káplán urban, azt bizonyítja cikkének azon pontja, melyben a parochiát két táborra osztja. Erre csak annyit lehet mondani, hogy pfui!

Eddig még nem beszéltem káplánnal, a ki a tisztelendő cikkirő urnak e nyilvános szereplésén meg ne botránkozott volna; mert kérem alásán! a káplán urak is papok s van bennök papi tisztességérzet; csak elvéve találkozik egy-egy, a ki pillanatnyi elkeseredésében így megfedelkezik magáról Egyébaránt törekedjünk, mi papok kölesönösen a keresztény szeretetre, mert ez kötelességünk; de ezt hirlapi recriminációkkal legkevésbé sem gyarapítjuk.

Ennyit jónak láttam megjegyezni, hogy valamely érzékeny olvasó szive meg ne hasadjon a káplán urak állítólagos siralmas sorsa felett.

Szulik József,

prépost, ó-becsei esperes-plébános és hívtalos iskolalátogató.

Hírek.

Ribovitz Andras, garai plébános, a jeruzsálemi sz. sír lovagrendjét kapta.

Ejgi József lovag, futtaki r. k. plébános, a tiroli árvízkarosultak javára 49 frt 42 krt gyűjtött.

Pályázat van hirdetve: a hódsági járásbírósnál albirói, a zombori törvényszéknél aljegyzői, az ó-becsei kir. közjegyzői, Zenta városában gyógyszerészi állomásokra.

A képviselőház nyolcadik bíráló bizottsága 9-én délután tartott ülésében, melyben néhány zentai választónak ifj. gróf Ráday Gedeon országgyűlési képviselővé megválasztása ellen beadott kérvénye vétetett tárgyalás alá, e kérvényt néhány alaki hiba következtében visszautasította és ifj. gróf Ráday Gedeon képviselőt végérvényesen igazolta.

A zombori kereskedők — kivéve a fűszereket — elhatározták, hogy 1883. jul. 1-ig az üzletek vasárnap d. u. bezártnak.

Csodmegszüntetés Popovics Dávid újvidéki lakos ellen.

Arverések. Velieskov Axentia 400 frtra b. ingatl. jan. 31. Martonos (Zenta). Varga Mihály 1160 frtra b. ingatl. jan. 27. Ada (Zenta).

Kelebian e hó elején postahivatal lépett életbe. A szabadkai főgymnasiumnál 4 tanári állás van üresedésben: a magyar nyelv-irodalom, mennyiség- s természettan, és a classzika filologia két tanszéke.

A szerb Csitaonica megnyitása e hó 4-én roppant nagy közönség részvétele mellett a legderűsebb inter-nacionális hangulatban folyt le.

Az alföldi vasút renoméja rohamosan növekszik: vasárnap reggel nem kaptunk budapesti lapokat, mert a zimonyi vasút lekészt az alföldről. Denikve: egy napot elmaradtunk a világtól, de ahelyett meg van az a gyönyörűségünk, hogy... még az alföldi vasútról is le lehet kézni.

Az Arany-koncertre szóló jegyek már mind elkelték. Ezt azon vidékiek kedveért közöljük, akik né-tán bejárnak szándékoztak.

Előfordult kétségek alkalmából tudatjuk, hogy az a 400 frtos ösztöndíj, melyet az Első Magyar biztosító társulat egy megyénkbeli, gazdasági pályára készülődő ifjunak megajánlott, három egymásutáni éven át kijár.

Schön Adolf, helybeli könyvkereskedő, eljegyezte Budapesten a kedves Weinfeld Paula kisasszonyt.

Egy döntvény szerint az állami bérlők sajtójukból kötelesek a bérelt telkek után járó iskolai adót fizetni.

Két kuriai döntvény. A Kuria legközelebb tartott ülésében kimondta, hogy oly cikkek, melyek habár bizonyos előkészítés, mint megfőzés, sütés, feltörés, vagy megtisztítás, avagy más anyaggal való vegyítés után válnak az emberi élelemre használatni szokott cikkek-ké, a kihágásokról szóló büntető törvénykönyv 126. §. értelmében szintén élelmi cikket képeznek s ezeknek ellopása, habár 2 frt értéket felül nem haladnak is, a 126. §. alá eső kihágást állapítja meg. A járásbírósnak előt kibágás címén tárgyalni és az alsóbb fokú bíróságok ítéletében kihágásnak minősített cselekményekre vonatkozólag a kir. táblának ítélete, ha ellene a vád képviselője részéről nem használtatik felelbbvitel, a per-orvoslatnak csupán vádolt részéről az 1880. XXXVII. t. c. 4. §-nak 1-ső pontja alapján való használata folytán a kir. kuria által a vád szempontjából egyáltalán nem és így ezen kérdésben sem vizsgálható felül, valjon a kihágásnak minősített cselekmény a törvény helyes alkalmazása mellett nem képez-e büntetést, vagy vétséget?

Sztanisicsi hírek. December hó elején érkezett Szigethy és Zombory szingagaztók társulata Sztanisicsra, s azóta folyton tartanak szini előadásokat közönségünk dícséretes pártfogása mellett, tekintve azt, hogy közönségünk lakosai német ajknak, mégis sikerült 45 színházi bérlőt az előadásokra előjegyeztetni a helybeli derék ifjuság támogatásával. — Dícséretére válik egyrészt a sztanisicsi művelt és hazafias érzelmű közönségnek, hogy a magyar nemzeti színművészetet kebelében táplálja; mivel a magyarosodást ez által nálunk jelentékenyen előmozdítja s a teli falusi estéket is kellemesen eltölti; másrészt pedig e pártfogásuk Thalia buzgó és érdemes papjaira is buzdítólag hathat a rögös pályán, hogy ily sívárnak tartott helyen pártfogó karokra találjanak. — Az előadott szindarabok közül kiemeljük a Nő vétkét, Falu rosszát, Tolonc, Csikós és Peleskei nótáriust, melyekben a csimszerepeket többnyire a társulat legjobb tagja Szigethy Jenő kitünő alakítással játssza, s mint népszínművészek szinpadra természetességgel s terjedelmes csengő hanggal bír, szebb jövőt s nagyobb szinpadot kívánunk neki, hol tehetségét jobban kifejtse. — Kiemeljük mint jeles komikust Ujváry Alajost, ki legjobb eredetiséggel s tehetséggel játszik szerepkörében s bármely szinpadnak becsületére válnék, — továbbá a társulat legterjedtebb s szorgalmas tagja Zombory. Fialat színész erők ezek, kik előtt szép jövő áll. Szigethy és Zombory szintársulata mint tudjuk — megyénkben marad, miért is bátran ajánlatjuk a megyei tisztelt közönség figyelmébe s pártfogá-

sába. — A sztanisicsi intelligens ifjuság műkedvelői szini előadással foglalkozik, úgy halljuk, hogy Arany Janos szobrának javára. Dícséret a nemes törekvésnek s jó eredményt! — A sztanisicsi fényoldalak mellett odavetjük az árnyékot vető s germanizálni jövő német színtársulat megérkezésének kelletlen híret is, ilyeneknek engedélyt sem kellene adni a hatóságok s előljáráásoknak, leginkább a vidéken, mivel táplálják a germanizmust s a nemzeti színtársulatot s magyarosodáson érzékeny csorbát ütnek. (Inkább csak eresszék be őket, de ne látogassák — úgy fognak felhagyni mesterségükkel. Sz.)

Már majdnem divat cikké vált, meggyeszte ismert közkeveltségű sokac pregaacsánk: legmagasabb kitüntetésben részesültek, amennyiben Bózsits szül. Ivosev Mária szántóval lakosnő által a magyar királyi család számára készített 3 drb sljokás pregacsa monogramokkal díszítve, a királyi család által legkegyelmesebben elfogadtatván; fentemlített szántóval lakosnő Erzsébet királyné Ő Fensége által 50 frt és Stefánia korona örököső Ő Fensége által 10 drb aranyból álló jutalomban részesült.

Dr. Rohelm Lipót helybeli orvosnak ipa, Musquitter Károly, f. hó 6-án Ischlben 60 éves korában elhunyt.

A jótékony magyar nőegylet f. hó 10-én megtartott igen látogatott választmányi ülésén több folyó ügynek elintézése után a veres kereszt egylet szives ajánlatát, hogy a nőegylettel együttesen tartassék meg az idej farsangi táncmulatság — egyhangulag elfogadta annál is inkább, mert az idej farsang igen rövid tartamu és az így fusionált bál élén oly férfi fog állami mint Sándor Béla főispán ur ő méltósága, a vörös kereszt egylet elnöke, kinek nevéhez a siker fűződik.

A városi tisztii főorvos által a tanácsböz beadott Zombor szab. kir. város magán kórházának 1880-ik évről szóló zárszámadásából közöljük a következő adatokat:

A városi kórházban gyógykezelettet 1880-ban összesen 279 beteg 9479 ápolási napon át, mely után napi 42 kárjával jár összesen 3981 frt 18 kr.

Az ápolat betegek között volt:

I. Rendes: a) belföldi 159 beteg 5785 nappal, mely után jár 2429 frt 70 kr. Ebből fizetett 65 beteg 1183 nap után 496 frt 86 kr, lerovatott 63 betegnek 3426 nap után 1438 frt 92 kr, hátralékos 31 beteg 1176 nap után 493 frt 92 krral. b) külföldi 33 beteg 414 nap után 173 frt 83 krral. Ebből fizetett 21 beteg 260 nap után 109 frt 20 krt, hátralékos 12 beteg 154 nap után 64 frt 68 krral.

II. Bujakóros 78 beteg 2524 nap után 1060 frt 8 krt, mely összeg az évnegyedeként felterjesztett kimutatások alapján a magy. kir. belügyminiszterium által megtérítetett.

III. Elmebeteg: 9 beteg 756 nap után 317 frt 52 kr. Ebből fizetett 2 beteg 48 nap után 20 frt 16 krt, lerovatott 7 beteg 708 napja után 297 frt 36 kr.

Összegezve 279 betegnek 9479 napja után jár 3981 frt 18 kr. Ebből fizetett 166 beteg 4015 nap után 1636 frt 30 krt, lerovatott 70 beteg 4134 napja után 1736 frt 8 kr. Hátralék 43 beteg 1330 napja után 558 frt 80 kr.

Beküldetett. Egy helybeli cégnek, ki bejegyzését közjegyző által múlt év aug. havában eszközölte, ez év október hó 10-éről kiállított fizetési meghagyás november hó 27-én lett kézbesítve, állítólag 15 krnyi bélyeghiány miatt. Tehát tizenhárom hónap szükségeltetett arra, hogy ezen „errorre“ felfedezzék. 48 nap szükségeltetett a kézbesítéshez. Az illető fél, miután Pontiusól Pilátusig futni, rá nem ér és ép oly kevéssé hajlandó folyamodványokat szerkeszteni, apellálni, leszurta a hatvan kemény krajcárt, hogy békével maradhasson. (D.)

Katymár községben sikerült végre kézrekeríteni egy híres lótolvajts orgazdát Ispánovits Antalt (gúnyneven Putyák) a sztanisicsi őrzetőknek Baer Ferencnek. A jó madarat csendőrségünk már 11 hó óta üldözi, ki biztosabb talajon a Dunán-tul tartózkodott hol nines még csendőrség s csak vendégszerepleni jött át megyénkbe. Érdekes, hogy a katymári cigány muzikusoknak évi konvenciót adott s azon felül még ötvenekeket dobott közéjük mulatás közben, de a csendőrség s a katymári éjjeli őrnöknek sikerült fáradhatlan nyomozás után végre elfogni.

Budapesten „Magyar cipészek közlönye“ címen szaklap indult. Ara évnegyedekint 1 frt.

Beküldetett. Az igazságszolgáltatásnak tapintatos módja. Sz. község bírása a perlekedő feleket ítélet nélkül elutasította azért, mert felperes az áldom s ivás közt kötött fizetési határidőt, alperes tagadása ellenére, tanuk hiányában bebizonyítani képes nem volt, figyelmeztette egyuttal a feleket, hogyha jövőben az ítélet sikerét biztosítani akarják, áldomásra az előjárókat is hívják meg. K.

A folyó disznótorok s a karácsonyi ünnepek közeledte alkalmából ajánlhatjuk Ferenc János apatini utcai 14-ik számú borpinocéjét, hol a következő borok literenkint ily áron kaphatók: Portugáli vörös 1877-es 40 kr. Szegszárdi vörös 1875-ös 36 kr. Riesling fehér 1879-es 30 kr. Szegszárdi vörös 1879-es 24 kr. Siller ó 1879-es 20 kr. Decsi 1879-es fehér 18 kr. Morágyi ó bor 1877-es 16 kr. Fehér új (decsi) 14 kr. Siller új (decsi) 12 kr. Morágyi új 12 kr. Nyéki új 10 kr.

A Böhm-féle gázlámpák eredeti gyári áron, helyben, Deutsch Sándor kereskedelmi ügynöknél megrendelhetők, ki egyszersmind felvilágosítással készségesen szolgál.

A színház műsora. Kedd: „Szép Galathea“, „Sz. e relmi varázsital“ Nyiregyházi javára. Szerda: „Cifra nyomoruság.“ Csütörtök: „A hamelni patkányfogó“ először. Szombaton: „Ibolyka“ új operette először.

Beküldetett. Meghívás a kulai kised-ővő egyesület női elnöksége által, a kulai hölgyek közreműködése mellett az óvoda javára, Kulán, folyó évi december hó 16-án, a kaszinó helyiségében rendezendő 20 krajcáros közvacsorára. Vacsora után tánc. Kezdete 7 órakor, vége 10 órakor. (Hiszi, aki soha volt Kulán! Sz.)

A dalárda Szilveszter estéjén a „Vadászkürt“ nagytermében rendezi ez évi negyedik alapszabályszerű dalestélyét, melyet ingyenes tréfás tombola-játékkal köt össze. A műsor legnagyobb részt vig darabokból lesz egybeállítva.

Titel. Nov. hó 25-én a titeli oskolákat látogató szegénysorsu tanuló ifjuság felségelyezésére jótékony-célú szini előadás rendeztetett, melynek tisztá jövedelme 50 frt 84 kr. — Ezen fent említett összegnek egyik fele 25 frt 42 kr. a titeli községi szerb iskolákra, másik fele pedig a titeli áll. iskolákra esett. — Az áll. isk. igazgatósága nem mulaszthatja el ez alkalommal úgy az ő és kartársai, valamint mindazon szegénysorsu tanulók nevében — kik ezen szép tett gyümölcsét élvezték. — a tanügyet szívükön hordó hazafias egyéneknek hálás köszönetét kifejezni. Az áll. isk. igazgatósága.

Beküldetett Kérdjük, van-e tudomása a titeli városatyáknak arról, hogy a város legnépesebb helyén, a tiszpartti sétányon, — a volt adóhivatal helyiségében — egy pár Venus úzi garázda kicsapongásait, és ha igen, nem találnak módot, annak meggátolására? Pedig csak erkölcsi szempontból is nagyon kívánatos volna! Lám, lám, hová süllyedtünk?! a régi adóhivatal újra adóhivatal lett, csak hogy akkor állami volt, most meg... községi!

A legközelebbi tisztii táncestély f. hó 22-én fog az „Elefánt“ termeiben megtartatni.

A helybeli pénzügyi hivatalnokoknak a megyénkbeli 17 országos képviselő elé terjesztett rezolúcióját más helyen számadásokkal illusztrálva közöljük.

Szász Károly, miniszteri tanácsos ur, nyilván a legnagyobb élő magyar költő és műfordító, kisebb költeményeit 52 ives kötetben sajtó alá adta. Szerény lapunkat is kitüntette egy mutató darabbal, mely az alak és tartalom tükélységében összefolyó költsézet barátait bizonyára kellemesen gyönyörködteti. A kötet megrendelési helyét és idejét később fogjuk tudatni.

Nyilatkozat. A „Bácska“ f. évi november hó 28 iki 50. számú érdemteljes közlönyben, a bács-bodroghmegeyi községi és körjegyzők egylete által 1882. évi november hó 15-ik napján Zomborban a megyeház kis-teremben tartott rendes évi közgyűlésnek jegyzőkönyvét olvasván, többi közt érdekes s illetve a községi jegyzők létre üdvös határozatokat találtam; — találtam azonban én, jelentéktelen személyemről is egy határozatot, mely így hangzik: „Ivanits Tamás elbo-csajtott jegyző 1880. 1881. és 1882. évi tagdíjait az alakulási költséggel együtt leírni, s őt a tagok sorából törölni“ — Ezen határozat ellen csak annyiban reflektálni bátorodom, hogy én nem vagyok elbo-csajtvta, csak bács-földvárt felfüggesztett jegyző. Gosz-podincén, 1882. december 6-án. Ivanits Tamás.

Zenekedvelők figyelmébe! A „Magyar Dal-Album“-ból, mint a magyar népdalok egyetlen folyamában lévő egyetemes gyűjteményéből megjelent a IV-ik kötet 2-ik füzeté is a 621—640. számú, következő dal-mokkal: 1. Az én rózsám boglyát tetéz. 2. Az ifju ledrkedik. 3. Azt a barna helyre kis lányt. 4. Azt gondolom, hogy napsugár éget. 5. Azt kérdezed szöke kis lány. 6. Agról-ágra száll a madár. 7. Arok is van, gödör is van. 8. Arokszállásánál volt egy veszelem. 9. Árvalányhaj lenget a szél. 10. Balatonon leng a hajó. 11. Barack kofának a lánya. 12. Barna leány, haj! 13. Barna menyecskének szeme 14. Bágyadt szellő só-hajtozik. 15. Be szépen ég ez a gyertya. 16. Be szépen szól a klarinét. 17. Beteg vagyok, ki gyogyít meg? 18. Béborula már emula. 19. Bodrog partján nevedett tulipán. 20. Boldog éjjel, együtt vagyok rózsám-mal. A „Magyar Dal-Album“ IV. köteté ismét 10 ha-vifüzetekben jelenik meg és pedig 200 dallamtartalom-mal. Előfizetési ár egész évre: 10 füzetre 1 ft 80 kr, félévre: 5 füzetre 90 kr. Egyes füzet ára 25 kr. Minden füzet bérmentve küldetik szét. Előfizetések legelő-szerűbben postautalványon a „Magyar Dal-Album“ ki-adóhivatalához Győrbe intézendők.

A „Szboszki Narod“ írja: A bécsi cs. kir. tszék megkereste az újvidékit, hogy az orvosok szerint ki-gyógyíthatlan elmebetegnek minősített dr. Miletics Szve-tozár részére nevezzen ki gondnokot! A törvényszék hallomás szerint Polit Mihályt fogja kinevezni.

A jövő évi költségvetésbe a zombori állami fő-gymnasiumra 1500 frt van előmunkálati költség címén fölvéve. Quid hoc ad tantam sitim?

Taborszky és Parsch nemzeti zeneműkereskedé-sében megjelent „Elegans Csárdások“ (4 drb), zongó-rára alkalmazta Abrányi Kornél; ára 1 frt.

A bajai postahivatal 1883. májusától államosít-atni fog.

Csantavéren az alakuló tptár újévtől kezdve meg-índítja üzletforgalmát.

Baján Dikán Pál és Farkas Kovács Simon kocsi-sok munka közben összeperlekedvén, heves szóvitába keveredtek. Farkas Kovács Simon a kenyeres pajtasát orrbacsapta, hogy vére folyni kezdett, Dikán Pál a kezében volt késsel pajtasába döfött, s azt oly szeren-csétlenül találta, hogy fél óra mulva meghalt. A bon-colás constatálta, miszerint a fűtőterén történt elvérés okozta a halálozást. A vádolt fogva van.

Nagy szerencsétlenség a Dunán. Újvidékről írják lapunknak e hó 1-éről: Ma reggelre sűrű köd borí-totta a láthatárt. Kamenicáról egy lisztet s kilene személlyel megrakott ladik iparkodott Újvidék felé s már-már szerencsésen megérkeztek volna, de a Du-nán építendő vasuti hid egyik oszlopának külső felé-hez oly szerencsétlenül ütődött a csónak, hogy felfor-dult s a benlevők a Dunába estek. A kilenc személy közül egy nő és három férfi megmenekült, a többi öt családós férfi a Duna hullamai közt lelte halálát. — E szerencsétlenség reggeli 8 óra körül történt s a nép százával tödült ki a szerencsétlenség színhelyére. A vízbe fultak közül volt két cserевичi és egy új-vidéki férfi, kik mindannyian molnárok.

Elfogott rablógyilkos Szegedről írják e hó 3-áról: Tegnapelőtt este Tanács György tanyai gazdának a zöldrás kut dűlőben levő szántóföldjén, mint már em-lítve volt, egy szalmakazal alatt félig meztelen holt-testre akadtak. A holttest mellett levő cselédkönyvben foglalt személyleírás a hullával összehasonlítottván, kitünt, hogy az illető Cziger Imre Henrik bezdáni il-letőségű mesterlegény. A tegnapi délelőtt megtartott orvosrendőri vizsgálat a kazal körül levő jellekből meg-állapította, hogy a szerencsétlen fiatal ember rabló-gyilkosság áldozata lett. A gyilkosság színhelye az osztrák államvaspálya vonala mellett volt s a vasuti ór a hullában föliszerte azt a fiatal legényt, a kit egy mes-

szélsőségek vegyülnek nála. Egy részről a legzsugoribb fillérezés és fűvényesség, másfelől valóságos tékozlás. Körültekintés, józan belátás, mértékletesség, rend és tisztaságszeretet, szorgalom és tökegyűjtés tekintetében igen sok még népünkél a kívánni való. Innen van az, hogy vagyonosság tekintetében koránt sem áll ott, hol ugyanazon időben, ugyanazon minőségű földön más népfaj áll. — Mekkora különbség a német és magyar falvak közt! Anokban szilárd házak, csinos és tiszta udvar, szép és erős lovak, vagyonos és elégedett nép, itt rossz viskók, tisztátalan háztájékok, elkényszeredett állatok és szegénységben élő lakosság. — Fáj. — Mert szeretem én a mi németjeinket — hiszen én a nem csalódom ők is emberek, de bizon csak jobban vonzódom a magam fajtájához. Mert azt mondja Kenessey K., hogy: „a vagyontalanság oly átok a társadalomban, mely ellen minden kitelhető erővel küzdeni kell, mert vagyon vagy töke-szerzési hajlam nélkül csöcselékét igenis; de emberi és polgári kötelességeit tudó s azokat betölteni és jóra, nemésre képes népet, részemről én képzelni nem tudok. Mindazon köteleknek, melyeket a polgárzat, a haza, a vallás elbűnk szabnak, csakis egy anyagilag kedvező állást elfoglaló nép lehet csak hivatott megfelelni; anyagilag pangó nép játéklabdájává lesz a lelketlen izgatásnak.“

Oh te sokat emlegetett, földicsért és legyalázott házi ipar, mért nem jön el a te országod, mely oly emelő hatással van a nép jóllétére; a tanyázásra szánt idő alatt, mely ugyis haszon nélkül telt volna el — sok oly dolgot készíthet meg egy arra ránevelt nemzedék (mi már nem) melyért pénzt kellett volna kiadnia, vagy pénzt kaphat értök. Gyékényből, szalmából, vesszőből, fából annyi holmit készíthetünk. Kosarakat, szalma munkákat, csinált virágokat, szövötteket, gombokat stb. Mennyi összegek jutnak ezekért évenként idegen nációk kezébe. — Es hát miért nem csináljuk magunk? — Azért, mert hiányzik hozzá szak-képzettségünk. No ez nem a mi hibánk, — de hiányzik bennünk az igyekezet is. Fikkomadtá — mint Toportyán Miska mondja — van 5 zsák lisztem, — el vagyok látva a télre. Az ilyesféle munkát mi — büszke unokái Árpádnak nem is tartjuk valamely boldogító életszükségnek, minőnek azt az iparos népek tartják. Sőt ellenkezőleg; boldognak tartjuk azt, ki nincs rászorulva, hogy dolgozzék. Pedig mi az élet valójában? Munka. Mi nem érezzük a foglalkozás szükségét akkor sem, ha semmi más időöltésünk nincs is... Boldogult Széchenyi István gróf a Tisza szabályozása alkalmával a parton bámészködő tisztafüredi polgároknak lelkesült beszédet tartott az angolok és hollandok példás szorgalmáról, élénk színekkel festette előttük, hogy mily követendő azok példája, mennyit munkálkodnak azok. Mire a tisztafürediek kicsinyje, nagyja, mély szánsálmommal kiáltottak föl, hogy — „szegények!“

Mert hát ha Kánaán is a föld, de vénül, erőtlennül, a körülünk nyüzsgő élet sürget; a jövődre jogosultsága annak van, ki megérti is a követi is a kor intő szavát. Ne csak emlegessük, hogy extra Hungariam non est vita, hanem rajta is legyünk, hogy úgy legyen, mert különben úgy veszi ki magát ez a mondas, mint mikor a féreg rá ül a tormára s a mézevő méhnek azt dalolja nagy hetykén: Nincs jobb étel a tormánál... Te pedig tanyázó magyarom, aki ezeket olvasod, ne attateremtetté, mert bizony magam is fájdalmasan veszem észre, hogy sok igazat elmondtam.

Hanem hát t. szerkesztő ur, ugy vagyok én a komolysággal, mint a gölödinnel, hogy t. i. egy darab mindig elég belőle, — annáltozást fordítom erányát ezen én mulandó cikkemnek, annyival is inkább, mert már a Lajos komám is átbálgott a tulsó hegyről, ott áll a „polgári főtanoda“ előtt, (amint a nagykozmát nevezik) otthon meghagyta az asszonykának, hogy vacsorára haza megy, hát várja, — mert hát mi egyébre való is volna az embernek a felesége, mint-hogy vacsorával várja, mikor az a kaszinóban időzik — Tehát ott áll a Lajos komám a polgári főtanoda előtt, szíjja a színemegmondhatatlan cserepedényt, melyel már két nyáron elcsépett (mert vallására nézve gépész ez az én komám). Csalhatatlanul kilátom honvédnadrágszínű bajusza állásából, hogy nagy billiárdozhatnékja van, — én vagyok a rendes balekja. Nem nagyba játszunk, — tesszik tudni, — minden konty két pohár bor. Pénzt nem reszkírozunk, mert egyikünknek sincs. Igaz az is, hogy sem ő, sem én nem tudunk billiárdozni, hanem azért, mikor már a tizedik kontrát isszuk és a huszadik pohár bort játszuk; olyan kvártokat csapunk, hogy kvintnek is sok volna.

Jöllaki és Heverdi bátyámék is itt vannak Előtük viseltes színű baranyai világit a kocsmárosné által illő mértékben megszéledítve. (Jó keresztényi szíve van ennek a kocsmárosnának, nem engedi, hogy a bor erőt vegyen a vendégen.) Most már gyorsabb tempóban megy köztük a diskursus. Mindakettő egyszerre beszél, ami a kölcsönös megértést nagyban elősegíti. A szomszéd zöld asztalnak már nem látszik a zöldje, két darab teins ur ugy telehuzgálta délőta krétával, — játszván az ősi nemzeti játékot a dardlit. — Hanem mire a kompánia összeverődik — felhagynak vele. Szébb a a társas játék. — Kérünk új kártyát. — Foly aztán a csendes, egyik másíknak majd kimegy a szemöldöke helyéből a nagy gusztlásnak miatta. S ha valami jámbor keresztény betoppanna ide, hol jámbor asztalnál foly a bor meg a pénz s azt találná kérdezni, hogy mit csinálnak? — rögtön kész volna rá a felelet: tanyázunk, — jöjjön, tartson velünk, s gyakran addig tanyáznak, hogy a ruhaszáritó csillag is feljön, mint Móríc zsidó a napot szokta nevezni.

Ez még a legrosszabb fajtája a tanyázásnak. Magunk közt bevallhatjuk, hogy annak a buksi fejű György Aladárnak valami ici-pici kis igazsága van, dacára hogy újságíró, — annak a nemes férfiú Zichy grófnak meg sok igazsága van, — dacára, hogy gróf. Mindezekből pedig édes atyámfia, bácskai magyarom az a legközelebbi tanúság, hogy: — Ne „tanyázzunk!“

Hajabusz.

A lámpa.

Bús lámpa viraszt, reszkette, az éjben,
Küzködve a kis szoba gőzén.
A kályha kihült, alszik tüze mélyen,
Hanvába omolva a kőszén.
Lebben nagy árnyak kelnek ki a sutból...
— Kis szállve-ülőkén egy vén anya guggol.

Nincs senki körül: pedig de lehetne!
— Ah! ily maga nem vala mindig!
Öt gyermeke volt... most mind tova vetve,
A sors szele, vészi röpitik...
Merengve tekintget a pisla világba.
Kisérteti képeket tüntet a lámpa.

Öt gyermeke volt... Búskén az idősebb
Ment szörnnyű csatákba, merészen.
Ló összetporta, — folyt vére, — merő seb...
Kolduljon! — a dija e lészen...
Most baktat az éjben; — mért nem vala gyáva?
— Az anyjuk előtt meglóbban a lámpa.

Öt gyermeke volt... A másik is elment.
Szép lány vala, — most sok aranyja!
Hogy szerzi? ne kérd! — Nem állhata ellent —
S hiába siratja az anyja.
Cafrangja selyem... De hervad a lányka.
— Az anyjuk előtt meglóbban a lámpa.

Öt gyermeke volt... A harmadik, oh az
Jó lány vala, hü szívű, szende;
Csillag szemű; lágy szava sziveket olvaszt...
Apáca legyek, hadd! esenge.
S ment sirva, kit néjje gyalázata bánta.
— Az anyjuk előtt meglóbban a lámpa.

Öt gyermeke volt... Ah! a negyedikbe
Még szíve bizott vala... Most hol?
Magasra csapongva a vágy tova vitte —
S szédülve bukott a magasból.
Hasonlva bolyong, se szeretve, se szánva.
— Az anyjuk előtt meglóbban a lámpa.

Öt gyermeke volt... Hol még az utolsó?
A bölcs fiu, — anyja szerelme?
Lapnak vala szánva... de néma koporsó
Élfogta, ölébe benyelve.
Az Urnak adá; ugy is oda szánta...
— Az anyjuk előtt meglóbban a lámpa.

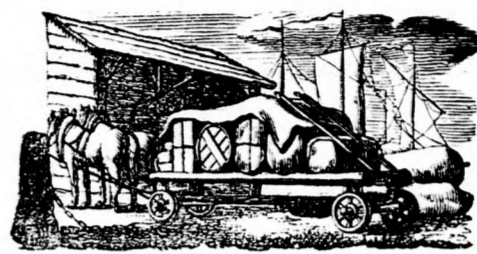
Meglóbban, az éjben, reszkette a lámpa
S kisérteti képeket tüntet.
Felhozza, idézi, lebegtetli lángja:
— Bár mind az öten tova tűntek.
Csak nézi, merengve, remélve, mosolygva...
S nincs már eggedül a jámbor anyóka.

Koldus-szoba mécsse, — bál búszke csillama, —
Kis zárdai mécsse, a cellán, —
Góg csalfa lidérce, — bús kripta lámpa...
Mind egybe, lobog s jó közel lám!...
S öt gyermeke képe lebege körülte:
Bámulja szegény anyja sirva, örülve...

Káprázat így együtt... Ah szét, tova vetve,
Nem tudva melyik hova lett el!...
— Csak vissza, ti árnyak, a bús szögeletbe!
Mécs, halj meg, im itt van a reggel!
S vívódva sokáig, elalszik a lámpa.
— Öt guggol az anyjuk, — a szíve megállva.

Szász Károly.

NYILTTÉR. *)

Van szerencsém a n. é. közönséggel tisztelettel tudatni, hogy Zomborban
Popović M.
cég alatt
szállító-, bizományi- és ügynöki üzletet
nyitottam.

Sok évi tapasztalás és vállalatomnak megfelelő tőke képesítenek, hogy a n. é. közönség bizalmának, melyet ezennel kérek, a legjobban megfelelhessenek. Törekvésemet oda irányítom, hogy a mélyen tisztelt közönség megbízásait mindenkor a legpontosabban teljesítem.

Üzletemet a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlva, maradok

Zomborban, 1882. évi december hóban.
kész szolgálók
Popović M.

Irodám a bajai úton a BRANKOVICS-féle házban van.

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

207. szám.
1882.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a palánkai kir. járásbíróóság 1882. évi 1962. számú végzése által a palánkai kir. kinostári uradalom végrehajtató javára Teibert János és neje tovarisovai lakóskor ellen 811 frt 76 kr tőke és járulékaik erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bírőilag lefoglalt és 2620 frtra becsült 150 métermáza buza, 100 métermáza zab, 6 db ló és 2 hosszú vastengelyű kocsiból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a palánkai kir. járásbíróóság 1882. évi 3252. sz. kiküldést rendelő végzése folytán Tovarisován, az alperes lakásán leendő eszközzésére 1882. évi december hó 19-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladtni fognak. A netalán elsőbbségi igénylők pedig felhivatnak, hogy jogaikat az előbb idézett t. c. 111. és 112. §. szabályán érvényesítsék. Az előverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Palánkán, 1882. évi december hó 5-én.

ARADSKY R.
kir. bírói végrehajtó.

Hirdetmény.

Egy, a felső gymnasiumot végzett, a magyar és német nyelvet szó és írásban, a szerbet csak szóval bíró — ki már 3 évig különböző hivatalokban mint gyakornok működött — fiatal ember óhajtna a jegyzői pályára lépni. Felkértenek a t. községi jegyző urak, miszerint bővebb felvilágosítás végett alólírotthoz fordulni sziveskedjenek.

Zomborban, 1882. dec. 10.

Rédei Lajos.

3—1

Versenyárgyalási hirdetés.

Bács-Bodrogh vmegyebeli Ó-Kanizsa községe belsőségében létesítendő 3718 met. hosszú múút építésének biztosítására szükséges versenyárgyalás határideje f. évi december hó 28-ik napjának reggeli 10 órája Ó-Kanizsa község-házának tanácsstermében tüzetik ki.

Az ezen múút építésére vonatkozó tervek és műszaki okmányok, szinte így az árlejtési feltételek Ó-Kanizsa község mérnökénél a szokott hivatalos órákban betekínthetők, és a kellő felvilágosítások megszerzhetők.

Ezen útkövezési vállalat elnyerésére írásbeli zárt ajánlatokkal és nyilvános szóbeli ígéretekkel lehet pályázni

Az írásbeli zárt ajánlatok benyújtására végső határidőül folyó évi december hó 27-ik napjának déli 12 órája tüzetik ki.

Ezen útkövezési munkálatok kikiáltási ára: 108510 frt o. é. Mely összegnek 5% tölíját, vagyis 5425 frtot minden ajánlattevőnek bánatpénzül, vagy készpénzben, vagy árfolyam szerint számitandó állampapírokban, avagy takarékpénztári könyvecskékkben kell letenni.

Az írásbeli zárt ajánlatok a bánatpénz, esetleg értékpapír becsatolása mellett alulirt l-ső tiszjárás szolgabírájához nyujtandók be.

Tájékozásul az előmértéköltségvetés föltételei közöltnak:

1. Földmunka	33675.34 kbm.	10283 frt 94' kr
2. Homokszükséglet	8846.40 "	7548 " 47 "
3. Burkolás kockakövel	9872.00 "	54618 " 99 "
4. Burkolás hasított kövel	13408.00 m.	28958 " 83 "
5. 37 darab vízáteresz		3938 " 39 "
6. Tervkészítés, munkavezetés stb. 3%		3160 " 49 "
összesen:		108510 frt 11 kr.

Végül megjegyeztetik, miszerint ajánlattevők ajánlataikban tartoznak világosan kitenni, hogy az árlejtési feltételeket ismerik és magukat azoknak feltétlenül alávetik.

Kelt Zentán, 1882. évi november hó 28. napján.

Matkovits Lajos, s. k.
I. tiszjárás szolgabíró.

3—1

Melléklet a „Bácska“ 32-ik számához.

terlegény forma társával előtte való napon az őrház előtt elhaladni látott. Az őr vallomása szerint a meggyilkolt társa, s ki a bűntettet minden valószínűség szerint elkövette, 25—26 éves, pisze orru, fehér nadrágot és kemény kalapot viselő vándorlólegény. A vett személyleírás közlésével Szilva főkapitány a vasut mentén levő állomásokra s azok környékén levő községek előjáróságaihoz, úgy a fővárosba táviratozott a gyantott gyilkos elfogatása iránt, a minnek sikere lett. A budapesti rendőrség, a szegedi főkapitányságot táviratlag értesítette, hogy a körözött mesterlegényt a főváros közelében levő gubacsi csárdában elfogták. Az elfogottak alakja és ruhája a közölt leírással tökéletesen megegyező, s hogy a gyilkosságot csakis ő követhette el, bizonyítja az, hogy az értesítés szerint ruhája megszáradt vérfoltokkal van elborítva, s a kezei és nyaka összekarmolva, a mi arra mutat, hogy a gyilkos és áldozata közt erős küzdelem fejlődött ki, s ezt a gonosz ember csak hosszabb dulakodás után bírta ártalmatlanná tenni. A távirat szerint a gyilkost Orbán Istvánnak hívják. Szegedre szállítják s itt a vasúti őrral szembeníteni fogják.

F. hó 9-én hirdette ki a zombori kir. törvényszék Horváth Péter és Dobó Magda bűnyében a kir. ítélő tábla ítéletét, mellyel a Horváth Péterre elsőbírósággal kimért életfogytig tartó fegyházbüntetés helybenhagyatik; ellenben Dobó Magdának elsőbírósággal 15 évi fegyházban megállapított büntetését 12 évi fegyházra leszállította.

Ifj. Fernbach Antalnak Zsarkó Antalón elkövetett könnyű testi sértés miatti bűnyében a kir. ítélőtábla az első bírósági ítélet megváltoztatásával nevezett 2 napi fegyházra s 10 firt pénzbüntetésre ítélte.

Meghívás. Bács-Bodrogh megye egyetemét képviselő törvényhatósági bizottsága f. évi IV-ik évnegyedes közgyűlését f. hó 20-ik napján és a szükséghez képest a következő napokon, mindenkor reggeli 1/2 10 órakor fogja megtartani.

Közegészségügy.

Zombor szab. kir. város közegészségügyi állapota 1882. évi november havában.

Városunkban a közegészségügyi viszonyok e hóban sokban hasonlítottak a múlt 1880-ik és 1881-ik évek megfelelő időszakának kedvezőtlen közegészségi állapotához, mindazonáltal tekintettel különösen a betegülési és halálozási számárányra, e hóban az általános közegészségügyi állapot kielégítőbb volt a múlt havinál.

Uralgódo betegség volt a vörheny s az e kört complicáló roncsoló toroklob, Brightkór és utóbja a Hydrops scarlatinus.

Közlömben az ősi idény kedvezőtlen időjárásnak megfelelőleg tapasztaltatott az orvosi gyakorlatban egyéb heveny és idült betegségek mellett, főleg a légző szervek különböző kórállapotának évenként e hó folyamán beállani szokott gyarapodása.

A ragályos kórok és nevezetesen a vörheny elterjedésének ellenőrzése és a kellő óvintézkedések idejekorán való megtétele végett, meglátogattam e hóban főtisztelendő Fehér Gyula apát-plébános és igazgató ural a városban levő összes róm. kath. népiskolákat és óvodát; Dr. Patay Armin az izraelita iskolaszék elnökével az izraelita négy osztályt és óvodát; ugy szintén meglátogattam a Szelenecze és Cservenka külvárosi gör. kel. vegyes népiskolákat.

A gyermekek között észlelt közegészségügyi állapot, dacára egyes osztályok túltömöttségének, egyáltalában kedvezőnek találtatott, csak is a Bánát külvárosi róm. kath. vegyes iskolában és a szeleneczei első leányosztályban (hol 82 tanuló 16 beteg találtunk) mutatkozott kissé nagyobb mérvű betegülési, minek folytán e két osztályból kimaradtak nagyobb számát meglátogatóm, miután constatáltam, hogy a Bánát külvárosi iskola gyermekeinek egy harmada, vörheny, kanyaró és fültömöriglyeb következtében beteg, tekintve ezen felül e városrész higienicus szempontból, különben is kedvezőtlen fekvését is, az ebből eredhető veszélyt, az előadások 14 napra való beszüntetését véleményeztem, mit az igazgatóság meg is tett, mely intézkedés azonban a szeleneczei I-ső leányiskolával szemben nem vált szükségessé.

A tanyai iskolák tanítóitól beérkezett tudósítások szerint a szállási gyermekek között az egészségügyi viszonyok e hó folyamán kielégítők voltak.

Meghalt e hóban: 66 egyén; 1880-ik évi november havában szintén: 66; 1881-ben 56, tehát 10-el kevesebb.

E hóban elhaltak közül: 40 finemű és 26 nőnemű. Hét éven aluli 38; ezek közül gyógykezeltetett 15 és 23 nem; hét éven felüli 28; ezek közül orvosoltatott 15 és 13 nem; összesen gyógykezeltetett: 30 és 36 nem.

A halálokok a kezelő orvosok és halottkém meghatározása szerint a következők:

I. Ragályos betegségben meghaltak: vörhenyben 7; (ezek közül 4 nem gyógykezeltetett), roncsoló toroklobban 1; (ezek közül 1 nem orvosoltatott), kanyaróban 3; hagymázban 1; gyermekági lázban 1;

II. Egyéb betegségek folytán: veszületett gyengeség 3; gyermekaszály 3; görsök 13; hörghurut 1; hökhurut 1; tüdőlob 2; tüdőgümőkór 12 (a meghaltak 18 %-a) hoemoptoe 1; agyburoklob 2; brigthkór 3; vízkór 2; szájszűcsuk-derme 1; rák 1; aggaszály 5; halva született 1 fiu.

Az elhaltak kora: 0—1 évig: 14; 1—5 évig: 21; 5—20: 9 (összesen 0—20: 44) 20—30: 4; 30—40: 3; 40—60: 7; 60—80: 7; 80-on tul: 1.

Élve született e hóban: 74; 1880-ban: 86, tehát 12-vel több; 1881-ben: 92, tehát 18-al több.

Az e hóban születtek közül törvényes: 35 fiu és 35 leány; összesen: 70; törvénytelen 2 fiu és 2 leány, összesen: 4; született tehát összesen 37 fiu és 37 leány.

Az 1880-ik évi november havi szaporodás volt: 20; 1881-ben: 34; e havi szaporodás pedig: 8 (3 fiu és 11 leány).

Orvosrendőrileg megvizsgáltatott e hó folyamán több alkalommal a halpiae, hus, tej s egyéb élelmezési cikk.

Orvosrendőri boncolat e hóban nem fordult elő. A köztisztaság a kedvezőtlen legtüneti viszonyok folytán is, nem volt kielégítő.

Az állapotok egészségügyi állapota kedvező volt.

Időjárás: legmelegebb nap volt 9-én (11° R), leg-hűvösebb 20-án (1° R); levegőnyomás legnagyobb volt 4-én; legkisebb 17-én. Derült nap volt 9; eső esett 11 alkalommal; 20-án kevés havazás. Szélirány felette változó: északi, váltakozva északnyugoti és déli dél-nyugotival, keleti 3 alkalommal.

Kelt Zomborban, 1882. évi december 9-én.

Dr. Párlóvits Simon,
tiszti főorvos.

Mélyen tisztelt országos képviselő ur!

Engedje meg, mélyen tisztelt képviselő ur, hogy kegyes pártfogását oly ügyben, mely reánk nézve életkérdés, ezen emlékiratunk, — illetve kérvényünkkel igénybe venni bátorkodunk.

Memesak mint Magyarország hű polgárai, hanem mint állami tisztviselők és a magas magyar kormány végrehajtó közegei, teljes ismeretével bírnak azon kötelességeknek, melyekkel a magyar államnak tartozunk.

Ezen kötelességértől áthatva nem riadtunk vissza azon nehéz feladattól, melyet akkor elváltunk, a midőn a magyar államnak hű szolgálatainkat felajánlvá, szellemi és anyagi erőnket a pénzügyi szolgálataknak szenteltük.

Ugy hisszük, senki sem fogja tagadásba venni, hogy a pénzügyi szolgálat az illető tisztviselőnek munkerejét úgy testileg, mint szellemileg a legnagyobb mértékben veszi igénybe és hogy ezen szolgálat teljesítése a legnagyobb ön megtagadással jár, már azért is, mert a pénzügyi tisztviselő, kinek főfeladata az állam érdekei fölött örködni, a közönség nagy részénél nem találkozik azon elismeréssel, hogy elvállalt kötelességének hű és pontos teljesítése által csak is a közérdeket mozdítja elő.

A pénzügyi tisztviselő, ki fáradszó és kényes szolgálatánál fogva nemcsak egész idejét a hivatalnak szentelni, de sokszor még a pihenésre szánt rövid órákat is feláldozni kénytelen, ennél fogva csak is a magas állam elismerésére lévén utalva, nézetünk szerint jogos igényt tartthat arra, hogy a magas állam, eme fáradozását megfelelően díjazza.

Sajnos azonban, hogy éppen Magyarországon, mely ország nagylelkűségéről és igazságszeretetéről ismeretes, ezen pénzügyi tisztviselő még azon fizetésben sem részesül, melyet egyéb szakmabeli, hasonló rangú és minőségű állami tisztviselő el vannak látva és hogy a magyar alkotmány helyreállítás óta mostanáig a magyar törvényhozó testületben még indítvány sem tétetett az iránt, miszerint a magyar pénzügyi tisztviselőket illetményei törvény útján szabályoztassanak.

Ezzel nem akarjuk állítani, hogy Magyarország egyes állami tisztviselői közül azok, kiknek illetményei már törvény által szabályozták, — értjük itt a bírósági tisztviselőket — a megfelelő fizetésben részesülnek, mert összehasonlítva ezen tisztviselőknek az 1871. évi XXXII. t. c. által megállapított illetményeit a majdnem ugyanazon időben az osztrák-magyar monarchiának Ő Felsége közös fejedelmünk alá tartozó osztrák állam területén az 1873. évi április 15-én kelt törvény által szabályozott fizetésekkel és mellékjárdásokkal, be kell ismerni, hogy még ezen magyar tisztviselőknél a fenti törvény által már szabályozott fizetései is jóval kisebb összegekben állapítottak meg, a nélkül, hogy ezen mostohább javadalmazás oka, jogos alapa visszavezethető volna.

Ellenkezőleg csak azt akarjuk kiemelni és hangsúlyozni, hogy a magyar pénzügyi tisztviselőknél eddig semmiféle törvény, hanem csak egyes részletes és rendszer nélküli intézkedések által megállapított és a jelenkor igényeinek meg nem felelő fizetései a fennelírt bírósági tisztviselőket illetményeivel sem állnak a kellő arányban és e tekintetben felülnő az egyébiránt semmivel sem indokolható külömbözet.

Bizonyítja ezen állításainkat az alább ide csatolt kimutatás, mely a VIII. díjostálytól a XI-ig tartozó tisztviselőket illetményeit összehasonlítja és egyszerűsind legjobban megvilágítja az e tekintetben fenálló aránytalanságot, mert nemcsak hogy a pénzügyi tisztviselőket illetményei hasonló rang és állás mellett sokkal kisebbek, hanem ugyanezen pénzügyi tisztviselőknél, kiknek előléptetési lehetőségének netovábbját, kevés kiétel, a VIII. és részben a IX. díjostály képezi, még azon előnyben sem részesülnek, mely az első folyamodású bíróságoknál alkalmazott ítélőbíráknak az 1871. évi XXXI. t. c. 11. §. által biztosított és mely szerint ez utóbbiak 10 %-os további öt évi szolgálat után az eredeti fizetésnek 10 %-os, továbbá öt évi szolgálat után 5 %-os fizetés emelést élveznek, ha időközben magasabb állásba elő nem léptettek vagy fegyelmi büntetés alá nem estek.

Kitűnik továbbá ezen kimutatásból, hogy a kir. adóhivataloknál alkalmazott adóírtsztek, kik minden rangkülönbség nélkül a XI. díjostályba sorozták, nemcsak a lakbérilletmények, — hanem a rapidíjknál is ily helytelen beosztás folytán megrövidítve vannak.

Hogy a magyar pénzügyi tisztviselő a törvényhozó testületnél ezen mostoha javadalmazásuk javítását eddig nem szorgalmazták, csakis annak tulajdonítandó, hogy legjobban ismerve az állam időleges szorult pénzügyi viszonyait, évről évre azon reményt táplálták, miszerint a többször kilitásba helyezett szolgálati practica behozatalával, ezen eddig nem szabályozott fizetések is rendezettni fognak, annál is inkább mert időközben is az egyes miniszteriumok részéről, az egyes meg ék állami javadalmazásainak célba vett emelése által, a megyei tisztviselőket fizetésének javítása is szándékolatik.

A pénzügyi tisztviselő ezen reménye azonban eddig be nem teljesedett és a fizetések törvény általi megállapítása még azon hivatalnokoknál is elmaradt, melyek időközben, hasonlóan mint a kir. bíróságok újból szerveztettek, mint például az 1875. ében felállított illetékkiszabási hivatalok és az 1876. évi XV. t. c. által életbe léptetett kir. adófelügyelő.

Most azonban, a midőn az eddigi helyzet már elviselhetlenné vált és a magyar kir. pénzügyminiszter ur Ő Nagyméltósága az 1883. évi állami költségve-

tést azon nyilatkozattal mutatta be, hogy szükségesnek tartotta, a fővárosban élő kisebb fizetésű állami tisztviselő helypénz illetményeinek minimumát 200 firttal megállapítani, továbbá főképen azon hangzatos szavak hallatára, melyeket Ő Felsége a fővárosi kisebb rangú állami tisztviselő küldöttségéhez intézni kegyeskedett: „Valóban önök igen rosszul vannak fizetve“, — mely emlékezetes szavak szóval az összes magyar állami tisztviselőre alkalmazhatók, — a vidéken lakó állami és különösen az eddig mostoha elbánásban részesített pénzügyi tisztviselő szive újból vérezni kezdett azon gondolatnál, hogy hiszen ők is hasonló nyomor és nélkülözésnek ki vannak téve, nyomasztó helyzetüknek fogva még számos esetben gyermekeiket kellő ellátásban és nevelésben részesíteni sem képesek és hogy végre távol lévén azon köröktől, hol sorsuk fölött határoznak, elő szóval elő nem adhatják keserves panaszait, és be nem mutathatják fájdalmas sebeiket azon illetékes helyen, a hol róluk nem is emlékeznek, dacára annak, hogy napról-napra nagyobb felelőség és terhek gördítetnek vállaikra.

Mindezen indokok indítottak minket, mint a vidéken lakó pénzügyi tisztviselőket, kik jelenlegi fizetésünkkel szintén nem vagyunk képesek magunkat és családunkat fentartani és a vidéken is a legtöbb helyen a helyi viszonyoknak meg nem felelő lakpénzekkel a drága lakbérreket fedezni, azon elhatározásra, a mélyen tisztelt országos képviselő urat, tiszteletteljesen felkérni, miszerint ezen alapos panaszainknak illetékes helyen és lehetőleg az 1883. évi költségvetés tárgyalása alkalmával kifejezést adni és nyomasztó helyzetünk némi enyhítése végett indítványt tenni, esetleg más oldalról teendő ily javaslatot kegyesen pártolni méltóztatnék.

A fent felhozottakkal eléggé bebizonyítottunk véljük annak égető szükségét, hogy a magyar pénzügyi tisztviselő, különösen az eddigieknél nagyobb és a jelenkor viszonyainak megfelelő fizetésekkel és lakpénzekkel látassanak el és hogy ezen illetmények általában bizonyos rendszer szerint törvény útján rendeztesenek és pedig oly módon, hogy a fizetések egyáltalában, tekintet nélkül az egyes szakmákra, valamennyi állami tisztviselőre nézve a fenálló díjostályok szerint és elő nem léptetés esetére általánosan behozandó ötödéves pótlék rendszeresítése mellett, a lakpénzek pedig a helyi viszonyoknak megfelelően szabályoztassanak, mely utóbbi tekintetben, szerény nézetünk szerint, azon eljárás volna alkalmazható, mely a közös hadsereg és a honvédség beszállásáról szóló 1879. évi XXXVI. t. c. alkotása és végrehajtása alkalmával az egyes állomási helyeknek a helyi viszonyok tekintetbe vételével történt osztályozása mellett, a katonatisztek lakbérilletményeinek meghatározására nézve követettett.

Tehtettél azonban arra, hogy egyrészt a magyar tisztviselő fizetéseinek és lakbérilletményeinek ily gyökeres és rendszeres rendezése már a küszöbön álló 1883. évi nem eszközölhető és az ezzel járó költségek az 1883. évi állami költségvetés tárgyalása alkalmával már meg nem állapíthatók, másrészt a tervbe vett részbeni lakbéremelés egyes osztályok vagy városokra nézve e tekintetben még nagyobb aránytalanságot idézne elő, azon tiszteletteljes kérrrel fordulunk a mélyen tisztelt orsz. képviselő urhoz, miszerint az 1883. évi állami költségvetés tárgyalása alkalmával külön indítvány útján oda hatni méltóztatnék: „miszerint addig is, míg a magyar államtisztviselő fizetései és lakbérilletményei egyáltalában bizonyos rendszer szerint és törvény útján véglegesen rendezettni fognak, ezen tisztviselőket úgy Budapest fővárosában, mint a vidéken, bizonyos lakbéremelés vagy drágasági pótlékban kivétel nélkül részesíttessenek, a magas kormány pedig arra indíttassék, miszerint ezen ügyet tanulmányozás tárgyává téve, az arra vonatkozó törvényjavaslatot mielőbb terjessze be.

Meggyőződve mélyen tisztelt országos képviselő ur igazságszeretetéről, bátorodunk ezen mi reánk, valamint kartársaink és egyszersmind polgártársainkra nézve felette fontos ügyet kiváló figyelmébe és kegyes pártfogásába ezen újból ajánlani.

A Zombor városban működő VIII.—XI. díjostálybeli pénzügyi tisztviselő.

I. Összehasonlító kimutatása

a VIII—XI díjostályokba sorozott vidéki és pénzügyi tisztviselő illetményeinek.

Rang (díj) osztály	Bírósági tisztviselő		
	megnevezése		
	fi- tér	lak- pénze	
VIII.	Törvényszéki bírák, járásbírák, azonkívül tíz illetve öt év után 10 % illetőleg 5 % fizetés-emelés	1500	200
IX.	1) aljárásbírák	1000	200
	2) törvényszéki jegyzők: II. osztályban	800	150
	I. osztályban	900	
	3) telekkönyvvezetők: III. osztályban	800	200
II. osztályban	900		
X.	I. osztályban	1000	150
	4) törvényszéki irodaigazgatók: II. osztályban	800	
XI.	I. osztályban	900	100
	telekkönyvvezető segédek: II. osztályban	600	
	I. osztályban	700	
	törvényszéki irodatisztek: II. osztályban	600	100
	I. osztályban	700	

Rang (díj) osztály	Fénzügyi tisztviselők megnevezése	fizetés lak-pénze	
		frt	frt
VIII.	Pénzügyi titkárok és hasonló ranggal bíró adófelügyelők és illetékes hivatalok főnökei: II. osztályban . . . . . I. osztályban	1200	200
		1350	
IX.	1) pénzügyi fogalmazók és ugyanazon ranggal bíró adófelügyelői helyettesek: II. osztályban . . . . . I. osztályban . . . . . Minősítvény: jogvégzettség, államvizsgák és pénzügyi szakvizsga letétele. 2) adótárnokok: 143 a III. osztályban . . . . . 48 a II. osztályban . . . . . 16 az I. osztályban . . . . . utóbbiak csak a pénzügyigazgatóság székhelyén; 3) I. oszt. számtisztek az adófelügyelők és adóhivataloknál	700 800	150
		1000 1200 1300	
X.	1) adóhivatali ellenőrök: 143 a III. osztályban . . . . . 48 a II. osztályban . . . . . 16 az I. osztályban . . . . . utóbbiak csak a pénzügyigazgatóság székhelyén; 2) II. oszt. számtisztek adófelügyelőknél és adóhivataloknál	800 900 1000	100
		700 800	
XI.	1) adóhivatali tisztviselők: 237 a VI. osztályban . . . . . 107 az V. osztályban . . . . . 36 a IV. osztályban . . . . . 23 a III. osztályban . . . . . 7 a II. osztályban . . . . . 6 az I. osztályban . . . . . az I. és II. osztályiak csak a pénzügyigazgat. székhelyén; 2) III. oszt. számtisztek adófelügyelőknél és adóhivataloknál	500 600 700 800 900 1000	100
		500 600	

II. Kimutatása

az osztrák-magyar monarchia tulsó részében alkalmazott a fenti hasonrangú állami tisztviselők járandóságainak.

Rang	Fizetés	Szolgálati osztályok			
		Bécsben	Brünn, Graz stb. 50000 ft. fölül lakosságú városok	Baden, Frankfurt, zsenbad stb. 50000-100000 lakosságú városok	Egyéb helyek 10000 lakosság alatt
VIII.	1400, 1600, 1800 ft.	600	360	300	240
IX.	1100, 1200, 1300 ft.	500	300	250	200
X.	900, 950, 1000 ft.	400	240	200	160
XI.	600, 700, 800 ft.	300	180	150	120

Baja, 1882. december hó 4-én.

Tekintetes szerkesztő ur!

Azt mondja a „Bajai Közlöny“ szerkesztője, tegnap megjelent lapjának, „Szerkesztői üzenetek“ című rovatában, hogy megtörténik, miszerint jól értesült lapokat is a lelkiismeretlen levelezők tévedésbe ejtenek, s így járt a „Bácska“ is; „Aquila“-tól bajai levelet közölve — a polgármesterre vonatkozó pasusson kívül, leveleink minden sora otromba, valótlan ráfogás.

Hogy a „Bajai Közlöny“ t. szerkesztője, mit talált levelemben otrombának, mit valótlan ráfogásnak, nem tudom; mert, hogy otromba stílyt nem használtam, megafölja azon tény, hogy a „Bácska“ tek. szerkesztője közzétette, s különben sem talált az olvasó tölem soha otrombán előadva valamit, — pedig nagyon sokat írtam már, hogy a valótlan ráfogás meg nem áll, épen lapjára hivatkozom, melyben többször említette a bajai nagy sarat, a rossz kövezetet, a tüzöltö egyet gyarlóságát s épen tegnapi számában közölte, hogy a választások alkalmával 17 olyan lett beválasztva, kinek eddigelő mandatumata nem volt, — igaz, hogy azt nem mondta, miként az ellenzék győzedelmeskedett; de ezt rossz néven sem lehet venni, mert ezt mondanía nem szabad. Hogy végül a bajai két lapnak 250 előfizetője volna, határozottan és újból tagadom.

Ezeket tartottam szükségesnek igazolásomra felhozni; mert tudom, hogy mily kellemetlenséget okoz a hírlapoknak a lelkiismeretlen levelező; — én pedig sokkal inkább becülöm e lapot, mintsem félrevezetni még csak gondolatomban is volna. Seperjen mindenki a maga háza előtt, mert elég a seperni való.

Az otrombaság és valótlan ráfogás vádja tehát vádlóra száll vissza.

Most pedig felemlitem, hogy Dr. Ivánovits Pál ur, városunk köztisztviselői orvosa, „szentiváni“ előnév használatának engedélyezése mellett, a tanügy és jótékonyág terén tett közhasznú ténykedéséért, nemességét nyert. Az ily harcos méltó a kitüntetésre, mert ott hol áldozni, fáradni, szót emelni kellett, ő volt az első, s tekintélyénél fogva szavát diadalra juttatta. Ad multos annos. . . .

Tíz is volt az elmúlt héten, mely alkalommal egy nádfelelő istálló lett a lángok martaléka és 2 sertés.

Természetesen mire a tüzoltók a helyszínére értek, üres feoskendőkkel, már csak romokat találtak.

Ezt követőleg pár napra egy haláleset történt, mely nagy sensációt keltett csak azért, mivel e halálozás egy kereskedő vétkes gondatlanságából történt; ugyanis, egy nő torokfájásról panaszkodván, sógorát felkérte, mikép részére „misider“-t hozatna; ez inasát a Herzfeld H. féle üzletbe küldvén. A házi gyógyszer meghozatván, azonnal, a szokott módon befuvatott, mit követőleg oly tünetek mutatkoztak a nőn, melyek arra készítették a házbelieket, hogy orvosért küldjenek. A helyszínén megjelent orvos mérgezést constatált, s a nőt nyomban gyógykezelés alá vette, — de minden kísérletek megtétele dacára is, a nő iszonyu kínok következtében, hosszu szenvedés után meghalt. A mérgezés az ugynevezett „szerecsikával“ történt, mit a kereskedésben tévedésben adtak a kért por helyett. A városi hatóság „25 frtig“ birságotla meg a kereskedőt, a „Baja“ pedig, tegnapi számában, mintha az életben maradt rokonok megbüntetését kérelmeznék, ugy említi fel az esetet. Hja! tapintatos a vizsgáló bíró!

A tegnap s ma megtartott vásár nagy hátrányára volt az, hogy a héten a „Pörböl“-ben marhavész ütött ki, mi már több áldozatot is követelt. A hatóság sürgősen intézkedett az iránt, hogy a vásárra marhák be ne hajthatassanak; a végből kordont állítottatott fel. A vész egy bérlőnek az aldunáról hajtott marhát hozták be.

Még csak épen ez kellett; a Duna ugy is anynyira megáradt, hogy komoly bajtól tarthatni, s a vasárnap beállott kemény idő, ugy is sokakat visszatartott a vásártól, melyre pedig iparosaink nagyon, de nagyon számítottak.

Oly csekély vásár volt, hogy egy közönséges hetivásár nagyobb forgalmat szokott csinálni; innen van az, hogy a sertésféle felette drágán kelt.

Hó borítja az utcákat, s lehet soraim megjelenésekor már nemcsak csörgő szánkák sikamlanak végig az utcákon, hanem a Sugovica jegén a „korcsolya egyet“ is működik, mi előre láthatólag mozgalmat életet kelt, mert a mult évben Halifax híveinek semmi sem jutott.

Az egyleti mozgalmak sorát a tüzoltó egyet közgyűlése nyitja meg, melyen valószínűleg sok tárgy fog megvitatni; mert bizony most sem rend, sem fejelem, sem az egyletnek elegendő tagja, sem a feoskendőkben víz soha, sem örtony nincs. Apropos! Örtony. A „barátok“ tornyán már nem sokára elkészül a tűzörtony, honnan oly szép a kilátás, hogy nemcsak a városrészt és utca, de a ház is megnevezhető, hol a bős elem dühöng. Azok, miket keresztül visznek, csak legfőképen városunk érdemekben dús polgármesterének köszönhetjük.

Éltesse is sokáig a mi istenünk, a mi pedig a magyarok istene.

Aquila.

Színház.

Hétfőn a „Mukányi“-t adták. A rendezés boszantóan rossz s az előadás vontatott volt. A címszerepet Sziklay szintelenül játszotta. A reporter Dobóban jó személyesítőre talált, de kissé vastag vonásokkal volt festve. Zápolyát Újvárosi elég sikerülten alakította. Halmy Etel (Olga) csinosan jelent meg, de mereven mozgott. Ajánljuk neki, hogy két rossz szokásról, t. i. a derűre-borura alkalmazott szemelésüetről és fejének kicsinylő félre fordítgásáról tegyen le. Bodor Etelnek lehet oka a rövid szoknyát szeretni, de — alkalmaválatja!

Kedden merész vállalkozással „A kornevilli hangrangok“ operett került színre. Hat szál muzsikuss, u. n. „színházi zenekar“ kizott közönséget és szereplőket. Valóságos merénylet a jó izlés ellen, melynek ismétlését kár volna megkísérteni. Az operettnek nálunk hálás közönsége van. Annnyival inkább igyekezzenek tehát az igazgató urak saját érdekében is mielőbb megfelelni szerződésük zenekarra vonatkozó pontjának, s mig ez meg nem történik, ne rontsák hitelüket ily hiábavaló kísérlettel. Nyilvai Irma, közönségünk regibb ismerőse, ez uttal először lépett fel és kissé megviselt hangjával is elég tapsot nyert. Halmy Etel (Zsermén) ez este már bátrabban énekelt s buzditó tapsokban is volt része. Legkorrektebbül Tisztai (Gáspár) énekelt, és az alakítás nehézségeit gondallal igyekezett legyőzni. Nyiregyházi (Grenisó) éneke, játéka jó volt. Kiss Sándor (Hanri) hangjában sem ére, sem érzés nem mutatkozott.

Szerdán Brachvogel szentimentális színműve „A koldusnő“ elég jó előadásban került színre. Ságlynének kérjük, vonuljon vissza egy időre a színpadtól. Hogy nem tehetségeire célzunk — fölösleges említenünk. — r — a.

Pénteken „Nana leánya“ 4 felv. dráma játszatott. Undorító, a bűnök apoteozisa által; olyan sülyedséggé a tönkrajtás sem elég büntetés.

Tarján Erzsébet (Nana), Tricot (Dobó) és Barambasse (Újvárosi) jól megállták helyüket. Berki modoros volt. Ő mindent szívvel, dagállal szaval s épen mert minden szót ki akar emelni, nem emelkedik ki semmi. Gesztikulál ok nélkül is; kezét akárhányszor fölemeli, mielőtt szólana s fölhagyja, dacára, hogy mondókáját elvégezte. Jó színész — hát foglalkozzunk vele. A 2-ik felvonásból a hangverseny, vagy legalább Halmy Etel bátran kihagyhatták volna. Általán véve énekesek dolgában szegény a társulat. Dicséretes, hogy a szerepet mindig tudja mindenki. Éljen a sűgő!

— r — a. Szombaton Csiky „Kaviár“-ját itt először adták. Bohózatot vigjáték, mely furcsa helyzetekkel, néhol képtelenségekkel és sok jó ötlettel mulattat. A kaviár az inyencek eledete. Itt a kaviár valami rendkívüli,

érdekes, pikáns szerelmi kalandocska, mely az idegekre ugy hat, mint az enni való kaviár. Ilyen kaviárra éhezett Poroszkai, kisvárosi gyógyszerész, mikor egyszer dolga Budapestre vitte. Otthon, neje mellett boldog volt; — de végre is egyhangú az a kötött házias élet! Budapestben szabadnak érezve magát, kedvet kapott regényes kaland után járni: az egyszerű eledel után — kaviárra éhezett. A kaviárral pedig nem tud mindenki bánni. Poroszkai is csak hiréből ismerte, s mi után vágyott. Így történt, hogy a kaviár rosszul találta elkészíteni és keserüket nyelt belőle. A kalandvágy oly hinárba rántja, melyben a házassági hűség megszegéséért ugyancsak megbűnhődik. A második felvonásban már szinte sokaljuk is kínlását.

A gyógyszerész fárasztó, de hálás szerepét Újvárosi elismerésre méltó sikerrel töltötte be. Legjobb azonban Sziklay volt, mint Barlanghy Achilles, a nevetlen, ostoba, nagyzó hajóskapitány. Bodor Etel (Mariska) az első felvonásban kedvesen játszott.

Vasárnap a „Viola“ régi népszínmű került előadásra, melyet Eötvösnek „A falu jegyzője“ című regényéből Szigeti József irt a színpad számára.

E darab szerkezete sem tökéletesebb, mint a regényekből készített többi színművéké. Az a sok változás, melyek miatt a függöny le-föl gördül, még akkor is fárasztó a hallgatóságra, ha a diszkrét rendezése gyorsabb is, mint a mi színházunkban. Lövöldözés, láрма, gyilkolás stb. van a darabban elég.

Sziklay Nyúzó főbíró mulatságosan mutatta be. Tarján Erzsébet (Rétiné) szerepét sem tudta.

Ha a helyárok mindennap nincsenek a színpadon elősorolva, akkor azok kedvéért, kik nem ismerik a „rendes helyárok“-at, jó lenne a pénztárnál ár-táblázatot kifüggeszteni.

TANYÁZZUNK.

Délután két óra volt, hogy keresztül mentem erre a Ködvágó utcán, Jólaki Sándor bátyám már akkor ott állt a kapujában erősen szíva a fináncolatlan futtakit, kérdeztem tőle; mi jóban foglalkozkodik? Hát tanyázok! felelte ő. Most négy óra után visszatélt jövök s még azon módon ott van, azt a nagy fáradságot követve el azóta, hogy pipáját a napnyugat felé álló agyarára fordította. Nem bánja ő, ha a világ stukaturjáról hull is a vakolat. Mig szóba állok vele, a szomszéd udvarból, kítámolyog Heverdi Pista bátyám is s miután két hosszu skálát végig ásított, karjait keletnek és nyugatnak kimereszté, mintha a Csákó ökor szarvait akarná produkálni, — megszólal kásás hangján: „egy kicsit ledültem“ (az az egy kicsit, ebéd-től számítottik). Lépjén közelebb no! — szól oda Jólaki. Hát mit csinálnak? kérdi Heverdi. — Tanyázunk. Atballag aztán olyan tempóval, mintha minden lépésért száz forintot kellene fizetni. Nagy teketórával előhuzgálja dohánys instrumentumát s nagyokat pipál bele a homályosodó levegőbe.

És aztán diskurálni kezdenek, egy-egy fertály órára esvén egy szó. Annyit lehet mindössze is érteni kammogó beszédükből, hogy a kukoricáért a „Haza-negyűjű“ zsidó már tiz krajárral többet ígér, meg hogy a szár még most sincs kúpba rakva. — Atkózott lusták ezek a cselédek komám, — Abbijon. (Nézz meg a gerendát a magad szemében) . . . Ezek a típusai a magyar embernek, ilyen földet terhelő lustaságnak adja át magát mindenik „betakarodás“ után. Majd megöli őket a drága idő. De nemcsak eddig van. Akárhány bölcs, meg bolond ember elmondta már azt, hogy az unalom a rossz gondolatok meleg ágya. Hát ugy is van. Ime már Toportyán Miska is kiballagott, a ki pedig csak zsellér, még sem tud mit csinálni. Oda vetődik ő is, annyi jó estét kíván, hogy elég lesz egy hétre. — Tanyázzunk Heverdi bátyámuramék? Tanyázzunk Miska, hát bova igyekezel? A Piszé sógorhoz menek, bort hozott Baranyából — én is társ vagyok, azt két megtapogatni. — Még borra is telik Miska? hosszu a tél hé. — Oda se neki fikkomadta, őt zsák lisztet az egyik sarokba tettem, három mérő árpát a másikba, egy malackám hizik, — ha az Isten megtartja — lesz husocskám is. Megérdemli a szegény ember, — én kerestem azt. Isten maradjon kigyelme-tekkel. — Erre bátyámuraimékban is felkél az unatkozó ördög. Ne néznék meg, a Pista is új bort hozott Vörösmartról? — Jó lesz biz az! És elindulnak Jólaki után ugyan hitvesi szeretettel utána kiált a felesége, hogy már megint elvisz az ördög? — de ő csak azt feleli vissza az asszonynak, a mit rendszeren szokott, hogy ne járjon annyit a szája. És most már körvonalozhatjuk, hogy mi a tanyázás. Nem egyéb az, mint a magyar embernek a külső munkák megszüntével bekövetkező lelket rontó, testet senyvesztő, erszényt, pusztító, dinom-dánommal garnirozott semmittevés. És ez tart egész „betakarodástól“ „kieresztésig“. Addig az áldott szent Józsefnapig. Mikor már némely szegény embernek a fikkomadta gazdálkodás folytán sem az őt zsák lisztből, sem a malackából nincs, csak a pusztá nyálat nyelegeti, mint a zsidók a hosszu napon. Nem is csoda, mert közel tél esztendő elöltöni semmittevésel: olasz lazaronak való élet, kik tudvalevőleg templomok s paloták oszlopainak árnyában alusznak, vagy ha tetszik tanyáznak.

Nem mondom én, hogy henyé az én népem, a magyar ember, hiszen szorgos munka idején — a takarás alatt csaknem a szakadásig dolgozik, ugy anynyira, hogy két keze munkájával egész évre szükséges élelmét bekeresi. E készletre támaszkodva télen nem is érzi magát indíttatva munkálkodásra — tanyázik. Pedig ha mindig csak annyit keresünk, amennyit megesszünk, hát mi marad akkor? — Marad a két kéz, meg a minden évben előkerülő nyár — s ha véletlenül meglátogat egy betegség — akkor elől a föld poráig sűjt nyomor, szaporodik a proletáriátus a munkás osztályban. Bármennyit dicsérjük népünk természetes eszté; vagyoni kérdések tekintetében a legnagyobb